

Sygn. akt I CSK 358/17

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon

w sprawie z powództwa Miasta W.
przeciwko [...] Spółdzielni Mieszkaniowej "[...]" w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 listopada 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 10 stycznia 2017 r., sygn. akt VI ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
zasądza od skarżącego na rzecz pozwanej kwotę 2.700 zł (dwa
tysiące siedemset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 10 stycznia 2017 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 1 czerwca 2015 r. i oddalił żądanie Miasta W. zasądzenia od pozwanej kwoty 448.785,79 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. U podłoża tego rozstrzygnięcia legł pogląd, że byłemu właścicielowi nie przysługują wobec posiadacza, który nabył własność nieruchomości przez zasiedzenie, roszczenia uzupełniające za okres poprzedzający datę zasiedzenia.

Powód wniósł skargę kasacyjną, w której żądała uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 2 k.p.c.).

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia takich przesłanek, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

We wniesionej skardze kasacyjnej wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania oparty został, jak wskazano, na przesłance opisanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 2 k.p.c. Szczegółowa analiza uzasadnienia tego wniosku nie pozwala na stwierdzenie, że w sprawie występują przesłanki z tych przepisów.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 30 listopada 2016 r., III CZP 77/16 (OSNC 2017/9/94) wskazał, że zasiedzenie jest sposobem nabycia własności rzeczy lub prawa (np. służebności) przez upływ czasu, w którym właściciel mógł dochodzić wydania rzeczy, ale tego nie uczynił. Ma ono charakter pierwotny i następuje z mocy prawa. Jest usprawiedliwione ochroną porządku publicznego, a przepisy o zasiedzeniu, mimo że nie przewidują rekompensaty dla właściciela utraconej własności, są zgodne z art. 31 ust. 3 Konstytucji, a co do nabycia służebności gruntowej także z art. 64 ust. 3 Konstytucji (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2005 r., SK 61/03, OTK-A Zb.Urz. 2005, nr 11, poz. 136, z dnia 25 maja 1999 r., SK 9/98, OTK Zb.Urz. 1999, nr 4, poz. 78).

Zbliżone stanowisko zajął Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 30 sierpnia 2007 r., nr 44302/02, J.A. Pye (Oxford) Ltd and J.A. Pye (Oxford) Land Ltd przeciwko Wielkiej Brytanii, stwierdzając, że regulacje przewidujące nabycie własności nieruchomości kosztem dotychczasowego właściciela w następstwie długoterminowego posiadania, służąc uregulowaniu sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym, nie naruszają art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, akceptowane przez większość doktryny, że osobie, która utraciła własność rzeczy wskutek jej zasiedzenia przez posiadacza, nie przysługuje wobec posiadacza roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy bez tytułu prawnego w okresie poprzedzającym dzień zasiedzenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 1968 r., III CRN 257/68, nie publ., i z dnia 15 kwietnia 2011 r., III CZP 7/11, OSP 2012, Nr 10, poz. 93, oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 258/11, nie publ., i z dnia 15 czerwca 2016 r., II CSK 639/15, nie publ.).

Stanowisko to zostało wywiedzione z oceny funkcji zasiedzenia i ukształtowanych w celu jej realizacji stosunków prawnych pomiędzy poprzednim właścicielem a nabywcą własności. W orzecznictwie (np. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2011 r. III CZP 7/11, OSP 2012 nr 10, poz. 93, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 258/11, nie publ.), jak i w przeważającej części piśmiennictwa podkreśla się, że funkcja zasiedzenia sprzeciwia się przyznaniu byłemu właścicielowi wobec posiadacza, który stał się właścicielem (uprawnionym z innego prawa rzeczowego) roszczeń wynikających z prawa własności, do takich zaś należą roszczenia uzupełniające za okres poprzedzający datę zasiedzenia, w tym roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy. Ład, porządek prawny i stabilizacja stosunków w zakresie odnoszącym się do własności rzeczy, czyli wszystko to, do czego zapewnienia zmierza zasiedzenie, ulegałoby ponownie zakłóceniu. Byłoby więc to nie do pogodzenia z celem zasiedzenia.

W sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[aw]

aj